

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาของทางราชการในจังหวัดพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวน 5 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก วิทยาลัยพาณิชยกรรมบึงพระพิษณุโลก และวิทยาลัยเทคนิคสองแคว วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 4,984 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 4,984 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 356 คน

การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยหาสัดส่วนจากจำนวนประชากรแต่ละสถาบัน และหาสัดส่วนแต่ละชั้นปี (ตามตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา) แล้วนำมาสุ่มตามจำนวนของแต่ละกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ที่	วิทยาลัย	ชั้น ปีที่	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก	1	941	32	973	67	2	69
		2	757	18	775	54	1	55
		3	549	8	554	39	1	40
2	วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก	1	38	320	358	3	23	26
		2	28	322	350	2	23	25
		3	22	285	307	2	20	22
3	วิทยาลัยพาณิชยการบึงพระ พิษณุโลกพิษณุโลก	1	49	494	543	3	36	39
		2	32	281	313	2	20	22
		3	38	281	319	3	20	23
4	วิทยาลัยเทคนิคสองแคว	1	154	0	154	11	0	11
5	วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก	1	107	18	125	8	1	9
		2	106	14	120	7	1	8
		3	86	7	93	6	1	7
	รวม		2904	2080	4984	207	149	356

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามชนิดเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ อายุ เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา อาชีพหลักของบิดามารดา พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีเมล็ดถั่วเหลือง จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบให้เลือกรับตอบถูกหรือผิด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตอบถูก มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ตอบผิด มีค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

การแบ่งระดับความรู้รายข้อ แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (Danial,1991.) นำมาจัดระดับได้ดังนี้

ระดับสูง คะแนนเท่ากับ 0.67 – 1.00

ระดับปานกลาง คะแนนเท่ากับ 0.34 – 0.66

ระดับต่ำ คะแนนเท่ากับ 0.00 – 0.33

การแบ่งระดับความรู้ภาพรวม แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ นำมาจัดระดับได้ดังนี้

ระดับสูง มากกว่า $\bar{X} + S.D.$

ระดับปานกลาง เท่ากับ $\bar{X} \pm S.D.$

ระดับต่ำ น้อยกว่า $\bar{X} - S.D.$

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการตีเครื่องตีเมล็ดถั่วเหลือง จำนวน 14 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประยุกต์จากแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ท (Likert Scale) เป็นข้อความด้านบวก จำนวน 7 ข้อ และข้อความด้านลบ จำนวน 7 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความด้านบวก	คะแนนข้อความด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

จากคำถามด้านทัศนคติเกี่ยวกับการตีเครื่องตีเมล็ดถั่วเหลือง จำนวน 14 ข้อ แต่ละข้อมีช่วงคะแนน 1 – 5 คะแนน แบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ (Livin and rubin,1991) นำมาจัดระดับแยกตามรายข้อได้ดังนี้

ทัศนคติที่ดี คะแนนเท่ากับ 3.6 – 5.0

ทัศนคติปานกลาง คะแนนเท่ากับ 2.6 – 3.5

ทัศนคติไม่ดี   คะแนนเท่ากับ 1.0 – 2.5

การแบ่งระดับความทัศนคติภาพรวม แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับนำมาจัดระดับ
ได้ดังนี้

ทัศนคติดี   มากกว่า $\bar{X} + S.D.$

ทัศนคติปานกลาง   เท่ากับ $\bar{X} \pm S.D.$

ทัศนคติไม่ดี   น้อยกว่า $\bar{X} - S.D.$

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว จำนวน 12 ข้อ เป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นข้อความด้านบวก จำนวน 7 ข้อ และ
ข้อความด้านลบ จำนวน 5 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความด้านบวก	คะแนนข้อความด้านลบ
บ่อยที่สุด	5	1
บ่อย	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
ไม่เคย	1	5

จากคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมีช่วงคะแนน
1 – 5 คะแนน แบ่งระดับคะแนนแยกตามรายชื่อออกเป็น 3 ระดับ(Livin and rubin,1991) ดังนี้

ความสัมพันธ์ดี   คะแนนเท่ากับ 3.6 – 5.0

ความสัมพันธ์ปานกลาง   คะแนนเท่ากับ 2.6 – 3.5

ความสัมพันธ์ไม่ดี   คะแนนเท่ากับ 1.0 – 2.5

การแบ่งระดับความความสัมพันธ์ในครอบครัวภาพรวม แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3
ระดับ นำมาจัดระดับได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ดี   มากกว่า $\bar{X} + S.D.$

ความสัมพันธ์ปานกลาง   เท่ากับ $\bar{X} \pm S.D.$

ความสัมพันธ์ไม่ดี   น้อยกว่า $\bar{X} - S.D.$

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนกับการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ จำนวน 9 ข้อ เป็นคำถามด้านลบปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็น
จริงหรือเป็นความคิดเห็นจาก 2 คำตอบ คือ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่ มีค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ไม่ใช่ มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

จากคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แยกรายข้อ

จำนวน 9 ข้อ แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ(Danial,1991) ดังนี้

อิทธิพลของเพื่อนสูง คะแนนเท่ากับ 0.00 – 0.33

อิทธิพลของเพื่อนปานกลาง คะแนนเท่ากับ 0.34 – 0.66

อิทธิพลของเพื่อนต่ำ คะแนนเท่ากับ 0.67 – 1.00

การแบ่งระดับคะแนนอิทธิพลของเพื่อนในภาพรวม แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ นำมาจัดระดับได้ดังนี้

อิทธิพลของเพื่อนสูง มากกว่า $\bar{X} - S.D.$

อิทธิพลของเพื่อนปานกลาง เท่ากับ $\bar{X} \pm S.D.$

อิทธิพลของเพื่อนต่ำ น้อยกว่า $\bar{X} + S.D.$

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 11 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านลบปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง จาก 2 คำตอบ คือใช่หรือไม่ใช่ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ใช่ มีค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ไม่ใช่ มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

จากคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แยกรายข้อ จำนวน 11 ข้อ แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ(Danial,1991)นำมาจัดแบ่งระดับได้ดังนี้

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมสูง คะแนนเท่ากับ 0.00 – 0.33

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมปานกลาง คะแนนเท่ากับ 0.34 – 0.66

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่ำ คะแนนเท่ากับ 0.67 – 1.00

การแบ่งระดับคะแนนอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในภาพรวม แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ นำมาจัดระดับได้ดังนี้

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมสูง มากกว่า $\bar{X} - S.D.$

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมปานกลาง เท่ากับ $\bar{X} \pm S.D.$

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่ำ น้อยกว่า $\bar{X} + S.D.$

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ จำนวน 9 ข้อ เป็นคำถามชนิดเลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่าง ได้แก่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์หรือไม่ การตีในโอกาสต่างๆ อายุที่ตีครั้งแรก ชนิดของเครื่องตีที่นิยมตี ระยะเวลาในการตี ความถี่ในการตี ค่าใช้จ่ายในการตี การเกิดอุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาทหลังตี

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางป้องกัน แก้ปัญหาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประยุกต์จากแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นข้อความด้านบวกทั้งหมด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	มีค่าเท่ากับ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

จากคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางป้องกัน แก้ปัญหาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แยกรายข้อ จำนวน 11 ข้อ แต่ละข้อมีช่วงคะแนน 1 – 5 คะแนน แบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ (Livin and rubin,1991) ดังนี้

มีความเห็นด้วยมาก	คะแนนเท่ากับ 3.6 – 5.0
มีความเห็นด้วยปานกลาง	คะแนนเท่ากับ 2.6 – 3.5
มีความเห็นด้วยน้อย	คะแนนเท่ากับ 1.0 – 2.5

จากคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางป้องกัน แก้ปัญหาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในภาพรวม จำนวน 11 ข้อ แต่ละข้อมีช่วงคะแนน 1 – 5 คะแนน แบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มีความเห็นด้วยน้อย	น้อยกว่า $\bar{X}$ - S.D.
มีความเห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ $\bar{X} \pm$ S.D.
มีความเห็นด้วยมาก	มากกว่า $\bar{X}$ + S.D.

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน คือ

- 1) ดร.นพ.ณรงค์ วงศ์ษา ผู้อำนวยการสำนักควบคุมโรคติดต่อที่ 9 พิษณุโลก
- 2) นายสุริยะ วิริยะประสิทธิ์ เกษชกร 8 หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค และเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
- 3) ดร.อังคณาพร สอนง่าย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
- 4) ดร.สมตระกูล ราศิริ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

3.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย จำนวน 30 คน โดยวิธีของ คูเคอร์ – ริชาร์ดสัน 20 (Kuder – Richardson $\sinv K - R 20$) ได้ค่าความเที่ยงด้านความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.69 และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา ของ คอนบาช (Conbach) ได้ค่าความเที่ยงแยกตามส่วนต่างๆ ดังนี้ หักคคติเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.84 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เท่ากับ 0.84 อิทธิพลของเพื่อนกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.65 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.75 และความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.91

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา 5 แห่งคือ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก วิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิษณุโลก วิทยาลัยเทคนิคสองแควพิษณุโลก วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก

4.2 ประสานงานกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้ง 5 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่นัดหมาย (ภายใน 2 สัปดาห์)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05